

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 6. junija 2019 - Leto XXIX, št. 23

stran 2-3

»ŽELELI SMO SOŽITJE IN SODELOVANJE V EVROPI«

STEU JE BITI PAVER
stran 6

TRPELA SEM, KA SEM SLOVENKA BEJLA
stran 8

»PORABJE JE TÖ EDNA VEUKA SOBA POBEGA«
stran 9

»ŽELELI SMO SOŽITJE IN SODELOVANJE«

V versajskih mirovniških pogodbah po prvi svetovni vojni so stičišče meja med Avstrijo, Madžarsko in Kraljevino SHS določili na Srebrnem bregu nad Gornjim Senikom na razvodju med rekama Muro in Rabo. Tri različne razmejitvene komisije so potek mejnih črt potrdile do leta 1922, na stičišču pa so piramidasti spomenik (ki ga danes poznamo pod imenom Tromejnik) na stroške vseh treh strani pripeljali in postavili 26. maja 1923.

Med obema svetovnima vojnama so učenci porabskih šol vsako leto na zadnjo nedeljo v maju pri kamnu obeleževali spomin na padle v prvi svetovni vojni, konec druge svetovne vojne pa je prinesel pola-

dnikom okrajnega sveta v Körmendu. *Jenőjem Kercsmárjem* pa je prišlo 27.

Erich Kospach (Fürstenfeld), Jenő Kercsmár (Körmend) in Andrej Gerenčer (Murska Sobota) 27. maja 1989 na Tromejniku

maja 1989. Zgodovinsko dejstvo je, da je nad Gornjim Senikom – tri mesece pred znamenitim »pan-evropskim piknikom« nedaleč od Soprona – že prišlo do načelno prepove-

ljem držav. *»Takrat se nas je zbralo preko tisoč, saj smo se že tedaj zavedali*

pomembnosti tega srečanja in spoznali potrebo po političnih spremembah,« je dejal slovenski veleposlanik v pokoju in dodal, da so bile priprave na dogodek zahtevne, vendar večjega odpora do ideje ni bilo. Trije predstavniki lokalne politike so imeli tudi podporo mirovniških gibanj v vseh treh sosednjih deželah. *»Jasno smo povedali, da želimo sožitje in sodelovanje v Evropi,«* se je spominjal Andrej Gerenčer, ki je takrat posadil lipo nedaleč od spomenika, potem ko je skupaj z navzočimi prisluhnil Beethovnovi 9. simfoniji. Postavili so tudi tri spominska obeležja v treh jezikih, kajti *»bil je praznik in kaj takega si prej nismo mogli zamisliti.«* Govornik je še posebej omenil starega kovača z Gornjega Senika, ki mu je stisnil roko v znak hvaležnosti, sam namreč 45 let ni mogel do Tromejnika. Andrej Gerenčer se je še spraševal, ali smo v preteklih treh desetletjih uresničili sanje iz leta 1989, še posebej ob današnjem porastu nacionalizma. Pri organizaciji dogodka pred tridesetimi leti so sodelovali tudi prebivalci in predstojniki bližnjih ob-

čin. Takratni župan Svetega Martina na Gradiščanskem *Franz Kern st.* se je spominjal, da je že leta 1988 – po precej zapletenih poteh – obiskal svojega gornjeseniškega kolega *Martina Ropoša*. *»Mir za nas ni bil tako samoumeven kot za današnjo*

imeli možnosti priti do Tromejnika. *»Maja 1989 je prišlo veliko mladih, ki so nekoč ilegalno prestopili mejo. Takrat so se lahko tukaj prvič srečali s svojimi starši, sorodniki ali prijatelji. Bil je velik praznik,«* se je spominjal predsednik Državne

Pričevalci dogodkov izpred 30 let: nekdanji župani Andrej Gerenčer, Franz Kern st. in Martin Ropoš

mladino,« je opozarjal nekdanji župan in dodal: *»Moja želja je zmeraj bila, da bi se lahko pogovorili s sosedi onstran meje in sklepali z njimi prijateljstva. Kot otrok sem namreč doživel, da*

slovenske samouprave. Pri organizaciji vseh mirovniških srečanj v preteklih treh desetletjih so sodelovali župani sosednjih občin, tako tudi v letošnjem jubilejnem letu, in so navzoče tudi pozdravili. Jožef

Šolarji iz Svetega Martina so izrekli svojo ljubezen do Evrope

se je naenkrat spustila železna zavesa in smo se oddaljili. Želel sem vedeti, kaj se dogaja na drugi strani, zato sem si vedno prizadeval za sodelovanje.«

Martin Ropoš je opozoril, da v tistih časih ljudje z madžarske strani niso

Škalič iz Kuzme je poudaril, da potrebujemo dobro voljo, odkritost in prijaznost ob srečevanjih na Tromeji, saj smo lahko le tako močnejši in srečnejši v Evropi. *Franz Kern ml.* iz Svetega Martina je opozoril, da dajejo podobni dogodki podporo priza-

MePZ Avgust Pavel je zapel tudi madžarsko pesem o miru

rizacijo sveta, izgradnjo »železne zaves« in 45-letno prepoved dostopa do Tromejnika. Preobrat v življenju ožjega območja Tromeje je prineslo leto 1989. Z madžarske strani je sklic »Srečanja prijateljstva« spodbujal okrajni urad Madžarske ljudske fronte, do dejanskega rokovanja med županom Fürstenfelda *Erichom Kospachom*, predsednikom občinskega sveta mursko-soboške občine *Andrejem Gerenčerjem* in predse-

danega srečanja sorodnikov iz različnih držav ter simboličnega prestopanja meja brez predhodnega dovoljenja oblasti. Ob tolerantnem pristopu granicarjev je srečanje preraslo v evforični dogodek.

»Tudi pred tridesetimi leti je bil tak lep sončen dan,« je svoj slavnostni nagovor začel kasnejši soboški župan Andrej Gerenčer, ki je bil letos 25. maja na jubilejni proslavi ob Tromejniku edini prisoten od nekdanjih treh podpisnikov spomenice vodite-

NJE V EVROPI»

devanjem, da se temačni časi ne bi povrnili. *Gabor Ropoš* z Gornjega Senika pa je posredoval osebno doživetje: ko se je pred tridesetimi leti s Tromeje vračal domov, je nabral jurčkov, kot še nikoli poprej ali kasneje.

Jubilejni dogodek so s svojo prisotnostjo počastili visoki predstavniki slovenske, madžarske in avstrijske politike. V svojem slavnostnem nagovoru je državna sekretarka pri Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu *Olga Belec* poudarila, da

Slavnostna govornica, slovenska zagovornica Erika Köles Kiss

so tako Slovenci kakor Madžari pred tridesetimi leti živeli v drugačnih sistemih, so pa že začutili duh sprememb. Danes je razvitost treh sosed različna, predpogoj za dobre odnose pa je urejen položaj manjšin. Pozdravila je napore slovenske in madžarske države za razvoj Prekmurja, obenem pa izrazila upanje, da bo Vlada Madžarske dejansko izvedla Razvojni program Slovenskega Porabja.

Slovenska narodnostna zagovornica v madžarskem Parlamentu *Erika Köles Kiss* je izpostavila, da so ljudje na obrobjih pred tridesetimi leti odločneje začutili željo po spremembah, želeli so brez prepustnic obiskati svoje sorodnike in znance

onstran meje. Nad Gornjim Senikom so že pred panevropskim piknikom simbolično podrli železno zaveso, tako zagovornica, od tedaj pa meje povezujejo, ne pa ločujejo skupnosti. Tudi obmejni kraji so vredni odličnih kulturnih, zdravstvenih in delovnih pogojev, njihovemu razvoju pa naj bi prispevala vse pestrejša turistična ponudba.

Deželeni glavar Gradiščanske *Hans Peter Doskozil* je izpostavil, da čeprav je dandanes pozornost uperjena v prestolnico, moramo spremljati tudi dogajanje na avstrijskem podeželju. Čeprav je bil pomemben trenutek, ko sta junija 1989 zunanja ministra *Gyula Horn* in *Alois Mock* prerezala bodečo žico, se moramo spominjati tudi Tromeje. Avstrijski politik je še izrazil prepričanje, da je Evropska unija »mirovni projekt brez alternative« ter kljub pomanjkljivostim tudi dobra gospodarska in solidarnostna zveza.

Uradni program so s svojimi nastopi popestrile kul-

so zapeli, da »ljubijo Evropo in vse njene dežele« in da najraje poslušajo žvrgolenje ptic v gozdu. Gradiščanski otroci so vihteli avstrijske in evropske zastavice, pozivom za mir pa so se pridružili tudi člani Mešanega pevskega zbora ZSM Avgust Pavel z Gornjega Senika in sicer z madžarsko in slovensko pesmijo. Šolski zbor OŠ Kuzma se je ob spremljavi klavirja spraševal, kam nas pot vodi. Po zaključitvi uradnega dela programa – evropsko himno je odigrala avstrijska godba na pihala – so se na odru predstavili še mladi pevci z OŠ Grad, Ženski pevski zbor Rogašovci in nepogrešljivi gorički ansambel Što ma čas.

Okoli tromejnega kamna je posedalo več sto ljudi iz vseh treh dežel. Goričke kuharice so pripravljale dobrote na žaru in v bogračih, točila se je okusna in osvežilna pijača. Četudi podobni pohodi na Tromejnik ponujajo priložnost za srečevanje, dandanes več ne nosijo tolikšnega simbolnega

Lep majski dan je privabil množice k Tromejniku

turne skupine iz vseh treh sosednjih držav. Osnovni ton proslave je podala godba na pihala iz Avstrije, od koder so se na Tromejo povzpeli tudi šolarji iz Svetega Martina. Slednji

pomena kakor pred tridesetimi leti in v časih takoj potem. Kljub vsemu ostaja jasa na Srebrnem bregu priljubljena točka domačinov in tudi izletnikov.

-dm-

Murska Sobota: Prekmursko Društvo general Maister

V STRUKOVCIH BO DOM PREKMURSKE BESEDE

Praznovanje 100-letnice priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom je povezano tudi z nekaterimi novimi vsebinami, med katere spada poudarjanje pomena prekmurske govornice, govornice in pisane besede kot temelja identitete prebivalcev na levem bregu Mure. Prekmursko Društvo general Maister Murska Sobota je pripravilo skupaj z Ustanovo dr. Šiftarjevo fundacijo pogovor o prekmurščini, prekmurski zgodovini in kulturi.

Bernarda Roudi in slavistka Suzana Panker sta govorili o zgodovini prekmurskega jezika in njegovem uvajanju v nekatere prekmurske osnovne šole

Uvod v razpravo je pripravil Matjaž Farič (skupaj s pianistom Ernestom Lukačem je s saksofonom obogatil dogodek) in podrobneje predstavil pobude in sodelovanje Društva general Maister v programu 100-letnice priključitve. Napovedal je postavitve spomenika v zahvalo dr. Matiji Slaviču, enemu najbolj zaslužnih za priključitev, umestitev predmeta prekmurskega jezika in kulture med izbirne predmete v osnovne šole in izpostavil sodelovanje s Slovenci v Porabju in na avstrijskem Štajerskem.

O dosedanjih konkretnih izkušnjah sta govorili Suzana Panker iz Osnovne šole Fokovci, kjer imajo pouk prekmurskega jezika in kulture, in Bernarda Roudi. Dosedanje izkušnje, tako Suzana Panker, so dobre, izpostavila pa je tudi več podatkov iz preteklosti, denimo primerjavo med jezikom Primoža Trubarja in obeh Küzmičev, Števana in Mikloša. Pa tudi, da je bila prekmurščina knjižni jezik do združitve s Slovenijo, zdaj pa je narečje. Za pomenljivo dejanje se odločajo v Občini Puconci, in sicer bodo poimenovali, je napovedal župan Ludvik Novak, Küzmičevo rojstno hišo v Strukovcih (ki je sicer ni, ampak je tam nova hiša in spominsko obeležje, kar pa ne spreminja vsebine) Dom prekmurske besede.

Tekst in foto: E. Ružič

PREKMURJE

Fotbal

Že večkrat sam pisala o tom, ka mamo Prekmurci radi fotbal. Trno žalostno je bilou, ka je v zadnji 15. lejta naš najbolje erični klub, soboška Mura, dvakrat dojavertivala. Prvo paut leta 2005, drugo pout pa leta 2012, malo po tistom, ka so Muraši prišli do štrtoga krauga kvalifikacij za Ligo Evropa, gé jih je dojoblado rimski Lazio.

Za sezono 2013/2014 je Mura zavolo problemov s penezi nej dobila licence za prvo ligo, tak ka je po tistom njena nogometna šaula ustanovila nauvo člansko ekipo, stera je začnila tekmovati v štrtoj ligi. Najbole fontoški stopaj je biu napravljeni te, gda je 2015. leta v klub prišo Goričanec Robert Kuzmič, steri je tudi ob pomauchi pajdašov iz Rusije (tam je duga lejta delo) zrikto telko penez, ka je leko Mura pa normalno začnila delati.

25. majuš, steri je biu v nekdešnjom jugoslovanskem rosagi den mladosti, je zdaj grato Murin den. Na domanjom stadioni Fazanerija se je špilala odločilna tekma za tau, što de v prvoj slovenski ligi štrti. Tau pa je tisto mesto, ka ške pela v Evropo. Čiglij je gibila, je Mura uspela rezultat izenačiti na 1:1, tau pa je bilou zadosta, ka se je skor pet gezero lidi na tribunaj, pa ške dosta več pred televizijo, trno veselilo In tak do se meseca julija v Prekmurji pa špilale evropske tekme. Nedo pa tau edine evropske fotbalske tekme.

Tau, ka znajo tudi naše deklina špilati dober fotbal, se že dugo zna. Z zmago prauti Olimpiji z 2:1 so na domanjom bratonskom igrišči nogometašice ŽNK Telemach GMT Pomurje že sedmo pout po redi zdignile v luft pokal za najboukšo ekipo v Sloveniji. In tak do mele tau leto pa priliko, ka nastopajo v kvalifikacijaj za Ligo prvakinj.

Silva Eöry

Prekmurje 2019: Slovenska krajina praznuje

»MI VSI ŽIVETI ŠČEMO«

Zadnje majske dni se je zgostilo toliko pomenljivih dogodkov ob 100-letnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, da lahko brez zadržkov zapišemo, da Slovenska krajina – Prekmur-

je kompleksni. Referat zaključuje z oceno, da je bila iz nacionalnega stališča edina svetla točka priključitev Prekmurja. Dejstvo je, da je tretjina Slovencev tedaj ostala izven matične domovine.

Metka Fujs je izpostavila, da

V Pomurskem muzeju so predstavili priložnostno znamko, posvečeno 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Znamko, na kateri je dr. Matije Slavič, je izdala Pošta Slovenije, na slovesnosti pa je minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Pikalo poudaril, kako je za vsak narod pomembno, da se zaveda svoje zgodovine.

je, polno praznuje. Osrednji dogodek bo 17. avgusta v Belincih, zadnji pa na začetku prihodnjega leta s predstavitvijo zbornika, v katerem bodo referati z dvodnevne mednarodnega simpozija, ki ga je pripravila Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, in na katerem se je zvrstilo 18 referatov, ki so jih imeli ugledni strokovnjaki, predvsem zgodovinarji iz Slovenije, Srbije, Hrvaške in Madžarske. Med referenti je bila tudi Katalin Munda Hirnök. V Prešernovi dvorani SAZU so odprli razstavo »Mi vsi živeti ščemo« (kar je bil tudi naslov simpozija), Prekmurje 1918 – 1929: okoliščine, dogajanja, posledice.

Uvodni referat je imel Božo Repe: *Med starim in novim redom* (Slovenci, Evropa in svet po prvi svetovni vojni).

»Kdo je kriv za vojno?« To je prvo vprašanje in med ostalim odgovarja, da je imela poglobitni delež pri krivicah za I. svetovno vojno Nemčija, vendar sočasno meni, da so vzroki tudi mnogo boj

je v tem času potekala načrtna madžarizacija Slovencev, kar se je videlo tudi na spreminjanju imen, priimkov in krajev. Po drugi strani pa lahko že od marčne revolucije sledimo zanimanju narodnih dejavnikov štajerskih Slovencev za življenje Slovencev na

ko se je na eni strani krepila madžarizacija, so na drugi strani rasle zahteve po ohranjanju prekmurskega jezika v cerkvi in šolah. Da bi ustavile dotok slovenskih knjig, so madžarske oblasti leta 1904 dovolile izdajo katoliških tiskov v prekmurskem jeziku, najprej koledarja, nato mesečnikov Marijin list in leta 1913 še tednika Novine. Tiske je v Črenšovcih urejal upokojeni župnik Jožef Klekl starejši, ki je postal najpomembnejša prekmurska politična osebnost tako imenovane prevratne dobe. Na probleme narodnostne in socialne politike v državi je v svojih političnih člankih opozarjal Franc Ivanec, ki velja za enega najbolj izobraženih prekmurskih Slovencev tedanjega časa.

Arhivsko gradivo o priključitvi Prekmurja 1918 – 1924 v slovenskih in madžarskih arhivih je predstavila Gordana Šovež Lipovšek. Poudarja, da so dokumenti v madžarskih arhivih zanimivi predvsem s stališča določanja meje, katerih je tudi največ. Gre za različna, tudi zaupna poročila polkovnika Károlya Vassla, madžarskega delegata

in Zalske županije. Pomemben se ji zdi Nadškofijski arhiv, ker je Prekmurje vse do 1. decembra 1923 uradno spadalo k škofiji v Sombotelu. »Radujte se, Slovenci na Vogrskón, rešenje je tú«. Pod tem naslovom pa je Gordana Šovež Lipovšek proučila slovensko in madžarsko propagando ob določanju meje. Zaslužijo si priznanje, kako domiselni so bili.

Uroš Lipušček, ki se je dalj časa ukvarja z določitvijo meje po prvi svetovni vojni, je tokrat pripravil referat: *Ameriška diplomacija in vprašanje Prekmurja na mirovni konferenci v Parizu leta 1919*. Poudaril je, so ZDA bistveno vplivale ne samo na razpad Avstro-Ogrske, ampak tudi na potek pariške mirovne konference leta 1919, posebej na določanje slovenskih mej. Ugotovil je, da Porabja John-son ni bil pripravljen priključiti kraljevini SHS zaradi gospodarskih razmer. Poleg Douglasa W. Johnsona, glavnega kartografa predsednika Wilsona, avtor poudarja nenadomestljivo vlogo Slovencev, in sicer skupine duhovnikov – dr. Matije Slaviča, dr. Franca Kovačiča, dr. Lamberta Erliča, Ivana Jeriča, Jožefa Klekla starejšega in še nekaterih, ki so pripravili gradivo za konferenco, prvi trije so bili tudi v vlogi ekspertov, bi Prekmurje verjetno ostalo razdeljeno ali pa bi ostalo v okviru Madžarske. Uroš Lipušček opomni, da so Madžari večkrat poskušali spremeniti trianonsko pogodbo, celo z nacisti. Toda Madžarska je leta 1975 podpisala helsinško listino o varnosti in sodelovanju v Evropi, ki določa, da je meje v Evropi mogoče spreminjati samo s pogajanjem. Revizija trianonske pogodbe, ki je še vedno v glavah nekaterih nacionalistov, bi bila mogoča samo v primeru nove splošne vojne v Evropi.

Klaudija Sedar je proučila

Klaudija Sedar in Andrej Hozjan sta predstavila ponatise dveh izjemno pomembnih publikacij, in sicer knjige Prekmurje avtorja dr. Matije Slaviča iz leta 1921 in zbornik Slovenska krajina, ki je izšel leta 1935, uredil pa ga je Vilko Novak.

Ogrskem, kar je našlo odziv v slovenskih časopisih in Božidar Raič je leta 1862 prvič zapisal ime Prekmurje. V pokrajino so pošiljali Mohorjeve knjige, ki so imele vedno več naročnikov. Medtem

pri razmejitveni komisiji, več poročil Sándorja Mikole, ki je bil svetovalec madžarski delegaciji na mirovni konferenci. Nasploh je avtorica odkrila številne dokumente v Budimpešti pa tudi v arhivih Železne

vlogo Cerkve pri priključitvi Prekmurja in ugotovila, da so imeli pomembno vlogo tako evangeličani kot katoličani. Vsaka skupnost si je prizadevala s tistim in na način, za katerega je menila, da bo najbolj uspešna. Atila Kovacs je raziskoval oblikovanje slo-

gočile asimilacijske procese, ki so pustili sledove v življenju Porabskih Slovencev, v njihovi kulturi, jeziku in narodni identiteti. Marko Jesenšek je predstavil prekmurski jezik in narečje, Franci Just pa literarno ustvarjalnost prekmurskih Slovencev.

K nekaterim razpravam, zlasti na kratko omenjenim proti koncu prispevka, se bomo vrnili v naslednjih številkah Porabja.

Za ponatis dveh izjemnih publikacij: *Prekmurje* dr. Matije Slaviča in zbornika *Slovenska krajina* (urednik Vilko Novak) je poskrbela Pokrajinska in študijska knjižnica, kjer je bila tudi predstavitev knjig (podrobneje bomo publikaciji predstavili v prihodnji številki Porabja), v Pomurskem muzeju so

pokazali priložnostno znamko Pošte Slovenija, posvečeno 100-letnici priključitve, v Galeriji pa je na ogled maketa spo-

Priložnostna znamka, hkrati pa so izdali tudi pisemsko ovojnico, na kateri je natisnjen zemljevid Prekmurja

venko-madžarske jezikovno etnične meje. László Góncz se je v referatu ukvarjal z odzivom prebivalstva na odločitev

V Galeriji je predstavljena maketa spomenika, ki bo postavljen v Murski Soboti in posvečen 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Avtor spomenika je priznan slovenski kipar Mirsad Begić.

mirovne konference in objavil podatek, da je v Prekmurju ostalo okoli 20 tisoč Madžarov, na madžarski strani pa nekaj tisoč Slovencev. Katalin Hirnök Munda je govorila o Porabskih Slovencih med letoma 1919 in 1941. Ocenila je, da so z ločitvijo od Prekmurja nastale razmere, ki so omo-

menika, ki ga bodo odkrili v Murski Soboti ob jubileju (izdelal ga bo znan kipar Mirsad Begić). Spomnili so se tudi 100-letnice Murske republike, ki se je v Murski Soboti obdržala pri življenju 6 dni, potem pa je pobudnik Vilmoš Tkalec izginil.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Lačna gosenica hrustala vse dni v tednu

Zveza Slovencev na Madžarskem že vrsto let sodeluje s porabskimi vrtci. V lanskem letu so sodelavci Zveze poudarek postavili na ljudsko petje in rajanje, letos pa so želeli malčke prepeljati v svet pravljič. Skupaj z vzgojiteljicama asistentkama iz Slovenije so zato med 27. in 30. majem v okviru »Tedna otroka v porabskih vrtcih« priredili »Pravljične dopoldneve« v Števanovcih, Monoštru, Sakalovcih in na Gornjem Seniku. Domači malčki so se predstavili z dramatizacijo kratke pravljice Erica Carla z naslovom »Zelo lačna gosenica«, med pripravami so se spoznavali s slovenskimi poimenovanji sadja, hrane, barv in dni v tednu ter šteli slovensko. In vsako predstavitev so bili vabljeni starši in stari starši malčkov, ki so lahko spremljali jezikovni napredek svojih otrok. (Naš posnetek prikazuje predstavo v Sakalovcih.)

-dm-

Lorand se rad uči slovenski jezik

V Porabju se lahko vsaka generacija uči slovenski jezik, če se ga želi, sicer v različnih okvirih in oblikah. Lorand Časar iz Monoštra se že od tretjega leta starosti uči narodnostno materinščino. Trenutno je dijak gimnazije Vörösmarty, obiskuje 10. razred, njegova učiteljica je Irena Libritz Fasching.

»Zame je to pomemben jezik, saj je bila moja babica po očetovi strani Slovenka. V družini so me vzgajali v duhu, da moram biti ponosen na svoje korenine, tudi zaradi tega mi je pri srcu slovenski jezik.«

LRH

ŽELEZNA ŽUPANIJA

3 milijone drejv so posadili

Vsevkup so 2 milijona 950 gezerov flanc posadili v železnožupanijski goščaj letos na sprtoletj. Zvün tauga so še žalot (želod) pa borovi semen sadili še v prejšnji kednaj. Etak je Železnožupanijsko gozdno gospodarstvo tau leto vsevkup na 396 hektaraj posadilo gauštjo. Zaman, ka se vsakša flanca, žalot pa borovi semen tak posadi kak trbej, dapa zavolo vrejmena so že lani na 188 hektaraj znauva mogli saditi, s tauga 94 % flanc, 6 % pa žalota.

Tau nej malo delo bi samo delavci gozdnoga gospodarstva sami nej mogli taobrediti, tašoga reda pridejo na pomauč javni delavci, stere za te čas zaposlijo. Na tau delavce fejs opzorijo, aj flanco pa semen tak posadijo v zemlau, kak trbej, aj za par kednauv kak največ flance se prime pa semena vöpožene. Nej zaman, ka starci tak pravijo, ka najfalejše tak leko gauštjo napraviš, če pri prvi delaj, pri saditvi fejst paziš, kak deješ flanco v zemlau. Tau je tü istina, ka vrejmen fejst vpliva na tau, kak se flanca prime. Zdaj tak vögleda, ka te dež majuša je rejsan zlata vrejden. Najbaukše bi tau bilau, če bi vse drejve iz semena vöpognala, tak pravijo gozdardje, zato ka tista so dosta bola trša, odporna, kak gda se flanca posadi. Flanca, gda se vö iz zemle vzeme pa se prejkposadi v drügo zemlau, te šok dobi, dostakrat tak močnoga, ka taposene. Zavolo tauga se zgodi, ka v kakkoli dobro zemlau posadimo edno cepiko, pa go polejvamo, itak nam taposene.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Rezultati evropskih volitev

Zmagovalka evropskih volitev je lista Slovenske demokratske in Slovenske ljudske stranke, ki je prejela 26,44 odstotka glasov volivcev in tri mandate v Evropskem parlamentu. Socialni demokrati, ki so prejeli 18,65 odstotka glasov, bodo imeli dva poslance, prav tako Lista Marjana Šarca, ki je prejela 15,58 odstotka glasov, enega pa Nova Slovenija, ki je prejela 11,06 odstotka glasov. V Evropski parlament so bili izvoljeni: Milan Zver (SDS), Romana Tomc (SDS), Franc Bogovič (SLS), Tanja Fajon (SD), Milan Brglez (SD), Irena Joveva (LMS), Klemen Grošelj (LMS) in Ljudmila Novak (NSi). Volilna udeležba je bila 29,00-odstotna.

Finski predsednik na obisku v Sloveniji

Pred prevzemom predsedovanja Evropski uniji je Slovenijo obiskal finski predsednik Sauli Niinistö. S svojim gostiteljem, slovenskim kolegom Borutom Pahorjem, sta se strinjala, da mora Evropska unija tudi v prihodnje iskati to, kar nas združuje in povezuje. Pahor je izrazil zadovoljstvo, da bo Finska prevzela predsedovanje EU v drugi polovici letošnjega leta, saj bo to vznemirljiv čas po evropskih volitvah, ko bo potekal zapleten proces preoblikovanja evropskih ustanov in njihovega vodstva. Glede finskega predsedovanja je Niinistö izrazil željo, da bi se voditelji evropskih držav zbrali na razpravi, na kateri bi odgovarjali na vprašanja, kaj jih povezuje. Predsednika sta dejala, da so odnosi med državama prijateljski in da imata ogromno skupnega. Niinistö se je srečal tudi s predsednikom vlade Marjanom Šarcem in predsednikom državnega zbora Dejanom Židanom. V okviru obiska sta predsednika obiskala tudi Planico, kjer so na tamkajšnji skakalnici velikanki rekorde večkrat podirali prav finski skakalci; ob tej priložnosti sta odkrila tudi klop prijateljstva.

Aleksander Ružič - nekdešnji škonik, steri rad piše

STEU JE BITI PAVER

Aleksander Ružič, škonik, steri je od leta 2012 v penziji, rad piše, tudi v domanjom geziki. Bralci novin Porabje ste leko že večkrat šteli prpovejsti o Vendeli z Verice:

Aleksander Ružič: »Veseli me pisati v domanjom goričkom narečji za novine Porabje in Porabski koledar.«

»Té Vendel je nej istinski, liki vözmišleni človek. Takših, kak je on, mamó tak v Porabji kak na Goričkom dosta. Mene je furt bolelo, že od malih naug, tau, ka so se lidam krivice delale. In tudi o tom pišem.«

Aleksander Ružič je gorraso vvesnici Peskovci. »Pet nas je živelo v našom rami. Pouleg mene, mojoga očó in matere ške stari očó pa stara mati. Moj očó je odo na štrejko delat, samozvešoga smo si sami doma za žitek vse pripouvali, tak ka smo samo malo kúpüvali v bauti. Že od malih naug sam mogo pomagati na našom paverstvi, pri spravlanji sena, krave sam paso in tak ta dale. Sledkar, gda sam že malo vekši biu, sam mogo s konjom tudi orati. Meli smo samo enoga konja, pa smo z njim vse njive mogli zorati«, se spominja sogovornik, steri je po zgotovljeni osnovni šauli - prvi dve leti je odo v Adriance, po tistom pa v Šalovce - nej steu naprej v šaulo titi, vej pa je steu biti paver. »Moj dejdek je meu novine Kmečki glas, ob pomauči sterih sam se šteti navčo že prva, kak sam v šaulo šau. Paversko delo se mi je furt vidlo, samo dejdek je pravo, naj dem rajši naprej v šaulo, ka mo kak paver žmetno živo. Spaumnim se, kak je gnauk klobük po dvauri ličo

in prkunjavo rosag, steri si je furt nauwe porcije vöbrodo, tak za koteu za žgati, pa na drugi kaula, na maro in tak ta dale. Pravo je, ka tak več

nemreš biti paver. Ovak pa je moj dejdek na skiurma rad poslušó Radio Washington v vogrskom geziki, vej pa je steu znati, ka se godi po sveti. Biu je tudi ezermešeter, tak ka me je dosta vsega navčo in tau mi ške gnesden prav pride, ške raztolmači Aleksander Ružič in cujda: »In tak je gnauk, gda sam s šaule domau prišo, pri nas v künji sedó škonik Bežan, pa sta mi oba z dejdekom pravla, ka de baukše, če

Zdavanjski kejv Dragice in Aleksandra Ružiča

mo šau naprej v šaulo. In tak je tudi bilou. Čiglij je nej steu titi v gimnazijo, se je po tistom, gda je napravo sprejemne vižge, štiri lejta vozo s cugom, »Goričko Mariško«, v Mursko Soboto. Prva njemi je trno žmetno bilou, vej pa so v osnovni šauli eno par predmetov, med drugim kemijo

in biologijo, sploj nej meli: »Najbole sta me zanimala sociologija in psihologija, samo študerat sam te šau zgodovino in geografijo, pa sploj ne vej, zakoj sam ta dva predmeta vöodebrau.«

Po maturi se je vpiso na Pedagoško akademijo v Maribori, smer geografija - zgodovina: »Štipendije sam nej meu, zatau ka smo doma meli grünt, pouleg toga pa sam nej biu s takše držine, stero bi vlast podperala. Ka sam leko študero, sam vzeu porgo, pouleg toga pa je mati šest lejt odila v Austrijo na sezonsko delo. Ovak pa morem ške prajti, ka mi je najbolje v spomini osto dr. Mavricij Zgonik, starosta slovenskih geografov, steri je biu dober didaktik. On je biu tisti, steri nas je navčo, kak trbej deco včiti, pa kakši more dober škonik biti. Čiglij sam ške nej diplomero, sam se 1. septembra 1968 zaposlo na osnovni šoli v Križevcaj, po tistom ka so 1972. leta tau šaulo dožaprli pa sam šau včit v Gornje Petrovce, gé sam včiu vse do tistoga mau, ka sam šau v penzijo.«

V Gornji Petrovcaj sta si z ženo Dragico, stera je apotejkarca bila, tudi postavila ram: »Z ženo, stera je ovači z Dolnje Bistrice,

steri se je leta 2000 izredno vpiso na Filozofsko fakulteto v Maribori, smer geografija - zgodovina in tam tudi diplomero leta 2007. »Morem prajti, ka rad pišem. Zanima me raziskovanje lokalne zgodovine in geografije toga našoga tala Goričkoga. Pri založbi Franc-Franc so mi vödali roman Ko se niti čas ne premakne, v Evangeličanskem listi pa v nadaljevanjih roman Zaklad. Napiso in vö-

Mali Aleksander z mamo Ireno in očom Zoltanom

dau sam tudi kroniko osnovnih šaul v občini Gornji Petrovci. Pišem in objavlam eseje o aktualnih pitanjih gnešnoga cajta, črtice in krajše spise, pa tudi pesmi, posaba pa me veseli pisati v domanjom goričkom narečji za novine Porabje in Porabski koledar.«

Z ženo sta duga leta sodelovala v folklorni skupini KUD Goričko, zdaj pa spejvata pri penzionističnom pevskom zbori, v Markovcaj pa majo eno gledališko skupino, za stero Aleksander Ružič (za svoje delo je leta 2011 daubo tudi Zlato plaketo Občine Gornji Petrovci) piše skeče.

Z držino, vözraščenima sinauvoma Tadejom in Matevžom, se v zadnji lejta dostokrat dobijo v Peskovcaj, »gé mamó na našoj nekdešnji gazdiji že petnajst lejt birke, pauleg toga pa je tau zdaj tisto mesto, gé se naša držina druží in tudi dela.«

(Kejp na 1. strani: Aleksander Ružič v krogi držine)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osební arhiv Aleksandra Ružiča

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 9.

Mojca Pokrajculja

Mojca Pokrajculja je vküpmela v svojoj iži pa med smetkami najšla eden krajcar. Za njega si je küpila eden pisker. Večer je splezila v njega, dojlegla pa zaspala. Vanej je graubi mraz biu ino slana je spadnila. Mojca Pokrajculjo je gorzbidilo krepko klonckanje na dveraj njenoga piskra.

»Što je vanej?« je pitala.

»Ge sem, lasica. Oj, Mojca Pokrajculja, lepau te prosim, püsti me k sebi, vanej strašen vöter fudi pa graubi mraz pritiskava. Zmrznem, če me ne vzemeš pod svojo strejo!« je raščala.

Mojca Pokrajculja se je nej dala samo tak nagučati, zatok je pravla:

»Če kaj znaš, ti oprém, ovak nej!«

»Sabolica sem,« je dala valas lasica.

Mojca Pokrajculja je spistila lasico v pisker. Doj sta legli ino včasik zaspali. Eške prva, kak liki bi se medspanjóm oprvin obrnauili, je nekak pá na dveri kloncko. Gda je Mojca Pokrajculja pitala, što že pá kloncka, je čüla žaurdjanje:

»Oj, Mojca Pokrajculja, lepau te prosim, spüsti me nut, vanej strašen vöter fudi, slana je spadnila, ge pa zmrzujem. Vuk sem, vövčeni mesar.«

»Zatok, ka nika znaš, samo poj k nama,« je pravla Mojca Pokrajculja, oprla dveri ino pistila vuká v pisker. Od spanjá je je prebidilo raščanje:

»Mojca Pokrajculja, lepau te prosim, opri mi. Vöter brije,

slana pada, ge, medved, pa zmrznem, če me ne spistiš k sebi.«

»Ka pa znaš?« ga je pitala Mojca Pokrajculja.

»Šauštar sem,« je dau valas medved. Mojca Pokrajculja je dveri na šurko oprla.

»Gnes pa rejsan cejlo nauč nede mirá,« se je čemerila Mojca Pokrajculja, gda je

Zrankoma je Mojca Pokrajculja vsikšoga poslala na delo. Vuk je odišo po gesti. Prineso je dosta fčelinoga medü, ga sčisto pa spravo v posaudo. Po večerdji so vsi dojlegli. Vnoči je lasica začnila stonjati:

»Jaj, jaj, namé pa želaudec boli!«

Mojca Pokrajculja gi je pra-

duže leži, ka se vöpočinéš.« V künji je za en malo gratala veuka larma pa svaja.

»Ti si méd polizo!«

»Ge nej, liki ti!« pa tak tada le so eden drügoga križili.

Mojca Pokrajculja je odlaučila:

»Tauvan je med domanjimi, niške drügi je nej znau za méd pa niške drügi je nej

mogo v pisker, vej so pa bile dveri zaklenjene.«

Ka aj bi sramoto dojzapralli, je vuk tanačivo:

»Legnimo vsi doj na rbet na sunci pa oprimo lampe! Što je méd zo, tistoma gorpride v gutanjo pa de ma vö na lampaj kvapo.«

Vsi so dojlegli na travo pred piskrom ino včasik zaspali. Lisičica se je kriva čütila, zatok je vrstüvala.

Pa rejsan, méd gi je gorprišo z želaudca pa nakle kvapo. Brž

se je obrisala, pa zavci, šteri je pauleg njé spau, lampe z médom namazala. Po tistom je una tö brezi skrbi zaspala.

Zbidila go je larma. Vsi so se prebüdili ino na pamet vzeli, ka se zavci méd kauli gaubca cedi. Začnili so ga mlatiti brezi milosti. Strli so ma že prejdne nogé, eške samo te je leko zbejžo. Vsi so leteli za njim, Mojca Pokrajculja pa je ostala sama s piskrom.

Zavci so strte prejdne nogé več nikdar nej vözrasle, zatok so eške gnesnedén kračise kak tiste, štere má ozajek.

Na domanjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: mkm-

... DO MADŽARSKE

Madžarska ne bo podprla kandidate Manfreda Webra

Madžarska nobenega od dveh kandidatov ne bo podprla, je po evropskih parlamentarnih volitvah izjavil zunanji minister Péter Szijjártó. Tako meni tudi premier Viktor Orbán, po njegovem bi mesto predsednika Evropske komisije moral zasesti nekdo tretji, ki naj bi ga predlagal Svet Evrope. Viktor Orbán je že 6. maja izjavil, da je Manfred Weber nesposoben kandidat, čeprav je dva meseca pred tem nekemu nemškemu časniku govoril o podpori njegove kandidate. Sedanji madžarski evropski komisar, bivši madžarski zunanji minister, meni, da je Weber primeren kandidat za vodenje Evropske komisije. Po njegovem sta premier Orbán in njegova stranka obrnila hrbet Webbru po nekem intervjuju, ko so ga vprašali, ali bi tudi takrat zasedel mesto predsednika v EK, če bi do njega prišel le z glasovi poslancev madžarske vladne stranke. Weber je na vprašanje odgovoril, da pod takimi pogoji ne bi želel zasesti tega mesta. Čeprav je kandidat govoril o stranki in o glasovih madžarskih volivcev ni bilo govora, se je to razlagalo tako, da je Weber užalil madžarske volivce, zato ga vladna stranka ne more podpreti.

Uporaba gotovine nas veliko stane

Dejstvo je, da na Madžarskem še zmeraj veliko ljudi uporablja izključno gotovino, saj – recimo – več kot polovica upokoјencev še zmeraj v gotovini dviguje pokojnino. Izdelava, skladiščenje in dostava bankovcev ter zaščita proti ponaredek stane državo letno 400 milijard forintov. In potem še sploh nismo govorili o nerealiziranih dobičkih ter denarju v sivem gospodarstvu, je izpostavil državni sekretar ministrstva na konferenci Potrfeļ. Kot je rekel, gotovina se v državi konstantno in drastično povečuje, trenutno znaša kakih 6 tisoč milijard forintov, od tega je v prometu le 1500 milijard, ostala vsota neke »počiva«. Veliki zneski so verjetno v trezorjih bank, je domneval državni sekretar, prav tako pa hranijo ljudje veliko denarja doma. Gotovina na Madžarskem znaša 14 odstotkov bruto domačega proizvoda, v EU je povprečno pod desetimi odstotki. Po mnenju državnega sekretarja je za zmanjšanje uporabe gotovine potrebna tudi politična volja, saj je v marsikateri državi določen limit plačevanja z gotovino.

TRPELA SEM, KA SEM SLOVENKA BEJLA

Meni se tau fejest vidi, gda za novine moram kaj pisati pa dež dé, zato ka tašoga reda bola doma najdem lüstvo. Bola si vzmajo čas za tau, ka do mi malo pripovedjali, vej pa vanej tak nika ne more delati. Tak je tau bilau, gda sem prejšnji keden v Varaši pri tetrici Margit Svetec, po možej Korpič odo, gde smo stare kejpe gledali v fotoalbumi.

- Tetica Margit, dja sem še spomnim na vaš rojstni ram v Števanovca, gde ste doma bili, zato ka tam sem mimo ušo, gda sem pejški v šaulo odo. Tau mi je zdaj na misli prišlo, kak gledam te stari kejpe, na sterom so vaše mati dolapostlikani pred ramom.

»Te ram je tam pod brgaum bejo, niže števano-vske cerkve. S slamov je bejo pokrit, male štale so še paulak bile, zato ka krave smo vsigdar meli, s sterimi smo grünt delali. Mi smo tvoji očin tau grünta delali v Števanovca, prejk pauti, kak je tabor bejo. Tau pa je zato bilau, ka so se bojali, ka je odpelajo kak kulake, bola so prejk dala gauštjo pa zemlau mojoj materi pa vójaca Imraca, dočas ka se je že od tauga nej trbelo bojati. Naši sausedje so tam pri taum grünti Totustji bilej, samo tejsi ram je dougo nej stau, mogli so ga razmetati, zato ka nekak ga je voužgo.«

- Vaš ram je kak dougo stau tam pod brgaum?

»Tak dobro že ne vardjam, dapa tak mislim, ka nikak v sedemdeseti lejtaj je bejo razmetani. Zato ka je vójac krave audo pa te prejküšo v Andovce pa tam, kak je krčma bejla, tam so mesto dobili z mamov vret. Gda smo mi v té nauvi ram se spajivali, te je moja mati v tistoga staruga üšla, gde smo mi dočas živeli v Traušnja.«

- Kak te fotoalbum gledam, vidim, ka na ednom kejpi, gde na stauci sedite, kak če bi nogau v gipsi meli. Ka se je zgaulo?

»Kmetin Mariš zark za našim ramom je krave paso pa dja sem tašoga reda vsigdar tam pri nej bejla. Ona je že dekla bila, dja pa tašo malo mlaše, ona mi je večkrat prajla, aj skrb mam, aj nédem skrak vcuj k kravi, nej ka bi mi na nogau staupila. Pa tak je bilau, dja sem paulak üšla, stejla sem go pošlatati, telica mi je pa zravan

Mala Margit potistom, ka ji je krava na nogau skaučila

gora na nogau skaučila. Tak bilau, ka dva prsta mi dola vzemejo, dapa zato so je barbejrdje nikak obranili.«

- Fejest je bolelo?

»Pa vejš, ka je bolelo, sploj pa dočas, ka sem v špitale prišla. Dapa tau je nej tak brz bilau, zato ka so me mati s talidjami (samokolnico) tiskali v Varaš. Te je še nej bilau avta pa bus tü

nej tak vozo kak zdaj. Če bi tau nej dojšlo, sirauta me je še nazaj tü mogla tiskati po tej velki brgaj.«

- Kak je bilau tam pod najvekšim brgaun gorarasti?

»Še zdaj me dostakrat srce nazaj vleče. Samo aj bi Baug dau, ka bi na lotoni malo do pejnez prišla pa te bi nazaj ta vö v Števanovce odišla na tisto mesto,

gde je naš ram stau. Nej bi trbelo mena velkoga rama, samo enga maloga, v sterom bi mejla edno ižo, tjöjnjno pa kopalnico. Zato ka iz tisti lejt, gda sem tam živela, strašno lepe spomine mam. Kak mlajšom je nam tam fejest dobro bilau, meli smo edno gledališko skupino, pevski zbor, slejdnjo leto so me še Csabai školnik na zongori (kla-

Gimnazijka varaške gimnazije

vir) včili. Dja sem rada v šaulo odla, rada sem se včila, dja sem sama bejla, stera sem se tadala včila z našoga razreda. Dostakrat mi drügi pravijo, s sterimi sem vtjüpar v šaulo odla, ka dja sem najviše prišla. Tašoga reda dja njim vsigdar pravim, ka nika sem nej več kak oni, ranč taši srmak sem bila kak vsi drügi. Mena je v Števanovca fejest

Med kejpi smo najšli pravico njenoga moža Ferenc Korpiča, steri je nej dugo nazaj na vöke odišo. Margit tetica so med skunzami pripovedjali, ka dočas je leko, je vsigdar odo na programe Društva porabski slovenski penzionistov, stero ga član je bijo. Ranč tak je rad pomagao na fari pa kaulek fare v Traušči, za njegvo vörno pomauč se ma je trno lepau zavalu na pokapanji župnik Ferenc Rimfel.

dobro bilau v šauli, dapa gda sem v gimnazijo prišla, tam že nej tak. Zato, ka bejla edna barcetkorca (učiteljica), stera me je nej mogla vöstati pa ranč tak še edno z Gorenjoga Senika. Müve sve se večkrat slovenstji pogučavale, gnauk tašoga reda je barcetkorca mena prajla, če ne vejim vogrstji gučati, te ka tü iščem. Zavolo tauga sem dja

v tisti štiri lejtaj, ka sem v gimnazijo odla, trno dosta trpala, trpala sem, ka sem Slovenka bejla.«

- Na ednom tjejp, gde se vi tü vidite ranč pionirski tabor prejkdavajo, nika bi nam prajli od tauga.

»Dja dosta ne vejim od tauga, kak se je zido tabor, zato ka dja sem te nej bejla doma, te sem odla v gimnazijo. Sledkar, gda so že mlajši bilej v tabora, te sem večkrat pomagala materi, zato ka ona je tam gvant prala. Na tau se dobro spominjam, ka poletaj je puno mlajšov bilau pa fejest veseli so bilej, zato ka fejest se njim je vidlo, sploj pa tistim, steri so iz varaša prišli.

- Gda ste v gimnazijo odli, zaka ste v kolegijumi bili, vej pa Varaš je nej tak dalač?

»Zato sem bejla v kolegijumi, ka sprvoga sem pejški odla vsakši den, zaranka nutra, zadvečerek pa nazaj domau. Mama je nej mejla slöjž, ka malo pejnez je dobila, s tistoga name raniti pa bus plačüvati nej mogla. Konkolič Vendel, ka so te tanácselnök (predsednik občine) bili, so tau vidli, ka dja vsakši den pejštji odim v gimnazijo, te so oni tau mena tanaprajli, ka mena

tau prajli, ka sto ma maturo, tisti je v drügi slüžbaj dosta bola potrejen. Že sem v židano fabriko stejla titi delat, zato, ka gda sem v gimnazijo odla, na vöri politehnika smo se včili tkati. Samo te sem srečo mejla, zato ka so me v ciglence goravzeli, gde sem do penzije delala.«

- Je eden taši tjejp, gde ste vi s tisto babov dolavzeti, stero ste opravljali. Sto je ta baba pa kak ste vi ta k njej prišli?

»Moja mati je tau babo dobro poznala, zato ka so vtjüpar na repo odle, tetica Vilma so pa sakačica bejli. Gda sem delo daubila, te je moja mati pejtala tetrico, če bi mena mesto dala, aj mi nej trbej tak daleč, iz Števanovec nutra odti. Ona me je včasim z veseljom vzela pa prajla, ka etak te na stare dneve de bar mejla nekakoga, sto de njau opravlo. Tak je bilau, k sebi so me vzeli, pa te tak obadva kak moža tak Vilmo tetrico sem dja pokopala. Ram so name njali, z možaum sva devet lejt tam živela, samo te je tü taši s slamov pokrit bejo, stene pa iz zauca. Ritunje (rženno slamo za pokrivat) sem nej mogla sprajti, ka bi strejo leko popravili, tak ka potistim, ka smo té nauvi ram gorazozidali, tistoga smo dolaporüšili.«

- Gda ste v penzijo odišli iz ciglenc?

»Leta dvejdzero, zato ka dja sem še 55 lejt stara leko v penzijo odišla. Dapa dja sem še potistim petnajset lejt na tržnici delala, zato ka te sem še zdravdje mejla pa mauš tak tü doma bejo, pa ka je trbelo, on doma tanapravo. Drügo pa tau, ka sin se je te še včijo, zato ka on se je tjesnau naraudo. Zavolo tauga pa pejnaze je tü trbelo, on je te čas tri diplome napravo.«

- Zdaj, če bi rejsan v Števanovce leko nazaj šli, ka bi tam delali?

»Ka bi delala, nika nej. Kaulak-vrat bi odla, vsakšoga bi poiskla pa pripovedjala bi z njimi.«

Karči Holec

»PORABJE JE TÖ EDNA VEUKA SOBA POBEGA«

Andovska »Vrajža nauč« je grata najbolje obiskana prireditelj v celjlo Porabji, slejdnjivi dve leti pa go že zovéjo »Vrajža paut« (Vrajža pot). Tau zatok, ka no- vemberski pohod po kmičnoj

sodelovanja »INTERREG V-A Slo- venija-Madžarska 2014-2020«. Vodilni partner je bila Občina Apače, zvün Porabskoga kultur- noga in turističnoga društva An- dovci pa so eške kujbili Mestna

RS za varstvo kulturne dediščine s slovenske strani.

Andovsko društvo je od Evropskoga sklada za regionalni razvoj dobilo više 115 gezero evronov, od Vlade Madžarske više 13 gezero evronov, peneze za lastni delež, skoro 7 gezero evronov pa je projektni partner daubo od Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

29. majuša je projekt, šteri se konča na srejdj letošnjoga juni- uša, v andovskoj lži rokodelstva nutpokazo predsednik doma- njoga društva *Karel Holec*. Po par nautaj goričkoga fudaša *Stanka Črnka* je tapravo, ka so Vrajžo nauč že pred projektom tö večkrat organizerali, vej so pa steli gordržati spomin na stare ljudske šatringe, na čalarice, vragé pa skišnjave. Prejk pro- jekta »ESCAPE« pa je gesenski pohod grato modernejši: leko so si kúpili nauve maškare, efekte, mobilne zvočnike, mobilni oder, stolice, stole pa figure. Zvün toga so na dvoriški pri Porabskoj do- mačiji postavili nadstrešek z lesa v tradicionalnom štiluši, s cügla so zozidali krüšno peč, kauli Maloga Triglava pa so dojdjali kamle (tlak).

Če rejsan je na slejdnjo Vrajžo paut že više šeststau lüdi prišlo, so se organizatorge potrudili eške s promocijskim materia- lom: napravili so dva roll-upa, gezero odsevní trakov pa obe- skov ino dvegezero brošur o porabski šatringaj v trej gezikaj. Z vsejm tejm pa ne želejo pozvati samo turiste, radi bi bili, če bi v Andovce prišlo s kem več doma- nje slovenske mladine tö.

Drügi, sploj nauvi turistični paket Andovčarov je »soba pobega« (szabadulósoba). Tau so napravili v Porabskoj domačiji tak, ka so cejlo pohišto (omare, postelo pa špa- jet) tak njali po indašnje, na dosta mejstaj pa so skрили male paperčke s pitanjami pa nalogami, depa klüče tö. V sobo leko nutstaupi na gnauk 2 do 6 lüdi, šteri morejo na ta pi- tanja logične odgovore dati, pa na konci s klüčom paut vö z iže najti. Karči Holec je nej ovado, kakše so té naloge, depa pravo je, ka nekaj z

drügoga rama na monitori vsikdar skrb má na zaprejto lüstvo pa jim leko pomaga s tanači, če jim rejsan ideje sfalijo.

Znautra v sobi pobega se ranč tak vse kauli skišnjav, vragauv

šteri tüoma kaulivrat gleda pa si vse zamerka.

Andovsko sobo pobega je že do tega mau tö več skupin gorp- iskalo. Domanji računajo na obiskovalce tak s Slovenije kak z Madžarske, vej je pa cejla špila napravljena v dvej gezikaj. Po- rabska domačija gordři bejdvej svojivi funkciji: gda je nej soba pobega, se leko vsikši čüdiva nje- nomi indašnjomi pohišti.

Karči Holec je eške tapravo, ka je biu tau prvi samostojni evropski projekt andovskega društva pa se je za pomauč lepau zavaló sodelavkama Razvojne agencije Slovenska krajina *Andreji Ko- vács* pa *Ildiki Windisch*.

Na konci tiskovne konference je andovski predsednik povödo edno lepo metaforo: »*Porabje je tö edna veuka soba pobe- ga. Mamo dosta pitanj, štere je trbej rejšiti: kulturo, gezik pa mlade. Če vküper delamo, leko vse odgovore najdemo, pa Porabske Slovence vö s té sobe rejšimo. Vej so pa njene dveri na pau oprejte.*«

-dm-

O rezultataj projekta ESCAPE (pobeg) je gučo predsednik Porabskoga kulturnoga in turističnoga društva Karči Holec. Pauleg njega harmonikaš Stanko Črnko

porabskoj gaušči je eden od dvej občina Monošter pa Mestna ob- turistični paketov, šteriva so raz- čina Óriszentpéter z madžarske

V Andovski domačiji se na prvi pogled sploj ne vidi, ka je gratala »soba pobejga«

Če se v sobi pobejga kaj zatekne, ekipe leko dobijo pomauč, vejpa prejk kamer nji vidi vodja te špile

vili partneri v projekti »Pobeg iz zgodovine v prihodnost - Po poti strpnosti«. Té projekt je trpo 26 mejsecov, od apriliša 2017 do juniuša 2019, v sklopi Programa

ino Občina Sveta Ana, Občina Sveti Andraž, Občina Lenart, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Uni- verze v Maribori ter Javni zavod

Logotip »Vrajže pauti«

pa čalaric süče, vej se pa cej- li turistični produkt »Pobeg v zgodovino čarovništva« zové. Igralci morejo v ednoj vöri gor- priti, što je s čemérom vmauro dobroga čalejra, pri tem pa mo- rejo sodelovati pa gratati prava ekipa. Kak je Karči tapravo, nej je gvüšno, ka dominantni lidgé najbolje logično brodijo - dosta- krat je baukše tistoga poslušati,

NASTOP V BOGOJINI

Območna izpostava JSKD iz Murske Sobote je 25. maja priredi- la revijo odraslih pevskih zborov in malih vokalnih skupin, na katero je bilo prijavljenih devet pevskih zborov iz Prekmurja in Porabja, toda trije zbori so odpovedali sodelovanje. Tako je na- stopilo šest zborov, med njimi tudi Komorni pevski zbor Zveze Slovencev iz Monoštra, ki je pod taktirko Tomaža Kuharja zapel tri skladbe: Graduale Antona Brucknerja, madžarsko ljudsko Dana-Dana v priredbi Lajosa Bárdosa in ljudsko iz Zgornjega Roža v priredbi Radovana Gobca Moja kosa je križavna. Selektor revije je bil mag. Ivan Verbančič.

MS

Aleksander Ružič: NOUVO ŽIVLENJE

Dež je po trej dnevaj kak so Ilonkinoga moža pokopali zato itak henjo. Vendel si je v ton dežji, gda ešče pes nej bi rad šou vō s svoje klonje scat, kaj nej vedo začniti. Trejza je tisto nouč ešče pri njem ostala, zdaj je je pa že dva dni nej okouli bilou.

»Malo se vedri,« si je Vendel zgučo, gda je gor proti žmetnin sivin oblakon pogledno, šteri so se po dugon časi začnili narazno trgati pa napoveduvati boukše vremen. »Iden ešče malo v gouščo, ka bar ene talige drv prpelan. Vej se v drvarnici friško posišijo,« si je dale brodo Vendel.

Delo njemi je dobro šlo. Že je drūgi sūji bour prek žago, te je pa zagledno med drevjon Trejzo, kak proti njemi ide.

»Prišla san ti pomagat, če ne boš nika prouti mejo.«

»Dobro, dobro, Trejza. Dvōma de ležej. Že san si mislo, ka san se ti nej kaj zamero, ka te je tak dugo nej okoli bilou.«

»Po ton slabon vremeni se mi je nej dalo od iže iti. Pa mogouče ti ne bi bilou prav, ka bi ti sigdar na pouti bila,« njemi je nazaj pravila, ali je Vendel včasi zamerko, ka Trejzo seeno nika mantra.

»Gledaj! Talige so že pune. Leko pelava domou,« je zdaj pravo Vendel, kak da bi nej razmo, ka njemi ma Trejza ešče nika povedati.

»Čakaj malo, Vendel! Ešče bi ti nika rada pravila.«

Prejla ga je za roke in ga naraj potegnila k sebi:

»Gledaj, Vendel, zdaj mo ti nika pravila. Kak koli boš mi nazaj pravo, ti nemo zamejila. In bi rada, ka bi se ešče dale poštvāla, zatou ka takše dobre dūše nišče nema kak ti. Pa kak koli de se po ton, ka mo ti zdaj pravila, med nama dale godilo, mo vse z razmenjen k sebi vzejla. Mūva sva si več nej ščista tūja – po vsen, ka se je že med nama godilo. Zato san mislila ...«

Na ednouk je henjala in Vendel je začūto, ka de njej zdaj reč žmetno dale šla, zato jo je stisno k sebi in pravo:

»Ka si mislila, Trejza? Povej! Pred menov leko vse poveš!«

Trejza se je ešče bole stisnila k njemi in na rokaj je začūto vrouče skuze. Te je pa ednouk proti njemi poglednila in nerazložno pravila:

»Vendel, jaz bi se rada za stalno k tebi preselila. Samo ka znan, ka menej nemaš tak rad kak Ilonko. Pa zdaj, da je dovica, de ešče bole fraj ...« je pa na ednouk henjala in začnila hlipati kak malo dejte.

Vendel je stou kak v zemlo vkopana soja. V glavi se njemi je v par sekundaj zvrtele na stotine slik, in vse predstave o ton, kak bi naj njegovo življenje dale teklo. Slike so skakale od Trejze do Ilonke, pa od krčme do poste, gé sta s Trejzov že večkrat vkūp spala, pa kak de te njena gazdija ...

Najbrž je moglo že minouti precī časa, ka se je Vendel k sebi spravo. Trejzo je naraj

potisno od sebe, jo stisno za obe rouki in se ji zagledno v od skuz krvave oči:

»Draga moja Trejza, ne zameri, ka san nej mogo včasi k sebi priti. Vse je tak friško prišlo, ka san nej mogo včasi vse razmiti. Pa stou novi stvari se mi je v glavi moglo najprle odvrteti. Poven ti, tūdi moja vola je takša, ka bi mūva ešče tej par lejt, kak nama ji je Boug vōvtalo, vkūp živela in si na stara lejta pomagala. Če glij je dobro o ton malo ešče kaj povedati, bi vseeno rad, ka se tou zgodi že pred zimov.« Trejza je skoučila k njemi in znova začnila jokati. Tūdi Vendeli so začnile skuze tečiti.

»Vendel, ti si zlati človik! Tak san srečna. Pa ešče ti nika poven: v krčmo boš k Ilonki leko šou s pajdaši kak vsigdar. Mogouče mo jaz tūdi kaj s tebov šla. Samo ka mo leko do konca mojega žitka pri tebi! Tak te man rada!«

Talige so friško doma bile. Trejza je šla v ižo prpravlat večerjo, Vendel pa je začno drva pod strejo metati. Ešče zdaj je komaj začno bole razmiti, kakše velke reči se njemi začnejo na stara leta goditi. Po enoj strani se njemi je fajn vidlo, ka je Trejza srečna z njim pa ka de pri njen, pa tūdi dobro de, če de zbetežo, ka de se štoj za njega meo brigati, po drūgoj strani pa je začūto, ka de se vseeno v njegovon življenji precī spremenilo. Najbole ga je začnilo gristi, ka de na vse to Ilonka pravila. Za pajdaše njemi je nej telko bilo. Kari pa Janoš

sta z njim itak prijazniva, za Števana pa njemi je več nej briga, si je mislo.

»V krčmo boš k Ilonki leko šou s pajdaši kak vsigdar. Mogouče mo jaz tūdi kaj s tebov šla,« so se njemi znouva zavrtle Trejzine reči.

»Dobro, ka san njej nej vkraj pravo. Zdaj je srečna, pa meni de tūdi ležej. Ali zdaj de mi žitek vse nači šou. Mogo mo se na to friško navaditi, če ščen, ka de med nama vse dobro. Samo kak de tou v krčmej zdaj vōvidlo. Sploj, če de Trejza z menov šla,« si je začno mrnjaviti.

»Vendel, večerja de včasi gotova. Samo ešče malo kūnjo vred zemen,« je doj s stub skričala Trejza.

»Vendel, prvo pout vkūp za stolon sediva kak par. Meni je tak lepou. Nika mi povej, Vendel,« je pravila Trejza, da sta začnili zafrigano župo s talerov grabiti pa vsakši svoj falat krūja ta spravlati.

»Ja, Trejza. Meni je tūdi lepou. Liki malo se toga moren navaditi. Pa brodo san, kak de zdaj s tvojov gazdijov.«

»Tou zdaj neva brodila. Če va se razmila, va tou vse rejšila. Vendel, če si za tou, ideva v krčmo. Ilonka de že gnes mejla odprejto.«

Vendeli je žlica ostala na pou poti in zafrigana župa je ta po stouli zletejla. Najprle je nej znao, ka se z njim godi, te je pa gor prišo, ka se more friško k sebi spraviti, zatou je žlico djao nazaj v taler in se zagledno v Trejzine oči:

»Trejza, misliš ka bi bilo tou

čedno? Če pa ščeš pa ideva. Samo večerjo ta pospravi va.«

Krčma je bila prazna. Le za njuvin stolon sta sedela Janoš pa Kari. Pa Ilonka v črnou je za šankon stala.

»Boug daj, dober večer,« je Vendel po tūma pozdravo. »A, mojiva pajdaša sta že tū!«

»Malo sva okouli prišla, ka nama nede dugi čas doma,« je dale pravila Trejza.

»Boug daj! Doj si sesta. Števana nega.«

»Ka boš, Treza,« se je zdaj prvo pout oglasila Ilonka, da je Vendeli na sto špricer postavila.

»Meni eden šōr. Nika san žedna. Zafrigano župo san nama skūjala. Pa žmetno sva v goušči drva žagala. Zdaj, gda de začnili zima cuj iti, drva prav pridejo.«

Trejzin guč je se doj stavo. Ilonka je postavila na sto šōr pa kupico, te je pa friško nazaj za šank stoupila. Gratala je tijuča, samo stara vōra je na steni glasno mejrila čas. Po kratkon časi se je vseeno oglaso Janoš:

»Ja, Trejza, drva de trbelo. Jaz si je pa moren vse san spravlati. Kak Vendel do zdaj. Nej tak, Vendel?«

Vendela je Janoš dobro zavado. Nej je znao, kaj nazaj praviti, ali se je v tiston oglasila Trejza:

»Janoš, če boš šče, ti mūva pomoreva. Dobro?«

Prejla je Vendela za rokou in poglednila proti Ilonki. Ženske oči so se srečale. Tou je nej vujšlo Vendeli in želo si je, ka bi leko friško odišo.

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 7. JUNIJA
DO 13. JUNIJA

PETEK, 07.06.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Gozdna dediščina Franje Pahernika, dokumentarna oddaja, 11.00 TV-izložba, 11.15 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.55 Slovenski magazin, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Dosje: Sanacija bank, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.50 TV-izložba, 16.20 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Jaja Bojz: Bajta 23, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Infodrom, 18.10 Lepši svet: Previdno z elektriko, animirana risanka, 18.15 Frfr in Cufek: Zabava v kleti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Žepar, francoski film, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

PETEK, 07.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.15 Videotrak, 10.05 Dobro jutro, 12.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.00 Tenis - odprto prvenstvo Francije: polfinale (M), 19.00 V svojem ritmu: Jaja Bojz: Bajta 23, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 19.25 Videotrak, 20.00 Nogomet - kvalifikacije za EP 2020, Avstrija : Slovenija, 23.00 Nogomet (Ž) - svetovno prvenstvo: Francija : Južna Koreja, 0.50 Videotrak, 1.20 Zabavni kanal

SOBOTA, 08.06.2019, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 V svojem ritmu: Jaja Bojz: Bajta 23, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 11.00 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Circom Regional: Mož s harpuno, koprodukciska magazinska oddaja, 14.30 Po Evropi 2019, koprodukciska magazinska oddaja, 15.05 Prvinska preizkušnja, britanska dokumentarna serija, 15.55 Nova dvajseta: Čista matematika, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, 17.10 Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Od osnov do odličnosti z Donno Hay, oddaja o kuhanju, 18.40 Reaktivčki, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Poletna noč: Elda Viler - 50 let na odru, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.45 Savdov dvor, britanska dokumentarna serija, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo,

SOBOTA, 08.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.30 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci: Alojz Hudnik, 11.10 Na lepše, 12.15 Voyager 127AU/dr. Anton Mavretič, dokumentarni film, 13.25 Avtomobilnost, 13.55 Spomin na svetovno nogometno prvenstvo, 15.00 Tenis - odprto prvenstvo Francije: finale (Ž), 17.20 Nogomet - svetovno prvenstvo do 20 let: četrtfinale, 19.25 Videotrak, 20.05 Nebesa bodo počakala, francoski film, 21.50 Zvezdana: Bog v srcu, 22.40 Simfonična ekstaza II - 1.del, koncert, 23.40 Videotrak, 0.25 Tenis - odprto prvenstvo Francije: finale (Ž), 2.25 Zabavni kanal

NEDELJA, 09.06.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.15 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 9.25 Špasi učitelji, nizozemska otroška nanizanka, 10.00 Praznično bogoslužje za binkošti, 10.55 Prislunimo tišini, 11.25 Obzorja duha: Papež v Romuniji, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.45 TV-izložba, 15.00 Agape, kratki igrani film

AGRFT, 15.20 Doris, nizozemski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.40 Zmajči zmaj: Navdušeni čarodej, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Kjer bom doma (VI.): Ne poglej mi v oči, avstralska nadaljevanka, 21.05 Intervju, 21.50 Poročila, Šport, Vreme, 22.15 Kamora, italijanski dokumentarni film, 23.35 Dptih 1929, avstralski balet, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, 0.55 Politično s Tanjo Gobec, 1.05 Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

NEDELJA, 09.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.40 Videotrak, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Koda, 7.45 Glasbena matineja, 7.45 Koroška poje 2019, 8.15 15. Mednarodno zborovsko tekmovanje Gallus - Maribor 2019, 9.50 Žogarija, 10.20 Poletna noč: Elda Viler - 50 let na odru, 12.50 Paragraf številka 1; 150 let neodvisnega odvetništva na Slovenskem, dokumentarna oddaja, 14.00 Čez planke: Gruzija, 15.00 Tenis - odprto prvenstvo Francije: finale (M), 18.30 Kratka zgodovina grafitov, angleška dokumentarna oddaja, 19.35 Videotrak, 20.00 Amsterdam, London, New York - trije veličastni: Zlata doba (1585-1650), francoska dokumentarna serija, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Placido Domingo: Moje največje vloge, glasbeno dokumentarna oddaja, 22.40 Zvezdana: Bog v srcu, 23.20 Videotrak, 23.50 Tenis - odprto prvenstvo Francije: finale (M), 1.50 Zabavni kanal

PONEDELJEK, 10.06.2019, I. spored TVS

6.05 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Intervju, 11.00 TV-izložba, 11.15 Danes dol, jutri gor: Inteligentni sesalec Stane, slovenska nanizanka, 11.45 Obzorja duha: Papež v Romuniji, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet: 800 let samostojnosti Srbske pravoslavne cerkve, 14.25 TV-izložba, 14.35 S-prehodi: Arheologija, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 New neighbours - Novi sosedje: Pecivo z višnjami, 17.55 Govoreči Tom in prijatelji: Tomova ljubezenska pesem, risanka, 18.05 Bacek Jon: Kmetovalec Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Umetnost igre, 23.30 Glasbeni večer, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

PONEDELJEK, 10.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.45 Videotrak, 11.1 Otroški program: Op! 12.00 Slastna kuhinja, 12.15 Dobro jutro, 15.05 Na lepše, 15.35 Veronika in Friderik, dokumentarni film, 16.45 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.55 Cesarjev kuhar, japonska serija, 18.50 Studio kriškraš: Živalski piknik, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.10 Za devetimi gorami: Kača pod kamnom, pravljica za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Nogomet - kvalifikacije za EP 2020, Latvija : Slovenija, 23.10 Arheo, slovenski film, 0.30 Videotrak, 1.00 Zabavni kanal

TOREK, 11.06.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Tednik, 11.05 TV-izložba, 11.20 Danes dol, jutri gor: Komanda mora bit', slovenska nanizanka, 11.50 Umetnost igre, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.35 Duhovni utrip, 14.55 TV-izložba, 15.25 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ernest in Celestinca: Med nevihto, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Codelli, igrano dokumentarni film, 21.30 Maks, kratki igrani film AGRFT, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci: Franc Bratina, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.55 Napovedujemo

TOREK, 11.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.10 Videotrak, 10.55 Žogarija, 11.40 Od osnov do odličnosti z Donno Hay, oddaja o kuhanju, 12.25 Dobro jutro, 15.00 Alpe-Donava-Jadran, 15.25 Avtomobilnost, 16.10 Cesarjev kuhar, japonska serija, 17.20 Nogomet - svetovno prvenstvo do 20 let: polfinale, 19.25 Videotrak, 20.00 Odklop od spleta je novo razkošje, nizozemska dokumentarna oddaja, 20.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Severina, 21.55 Prevara (III.), ameriška nadaljevanka, 23.05 Kaj govoriš? = So vakeres?, 23.30 Videotrak, 0.00 Zabavni kanal

SREDA, 12.06.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 11.00 TV-izložba, 11.15 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, 13.30 Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV-izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ko s sten zablistijo stare podobe, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Ela Peroci: Muca Copatarica, 18.05 Knjiga o džungli: Izlet po džungli, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Rezervni načrt, poljski film, 21.30 Moderne kunst, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Panoptikum, 23.50 Ko s sten zablistijo stare podobe, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo,

SREDA, 12.06.2019, II. spored TVS

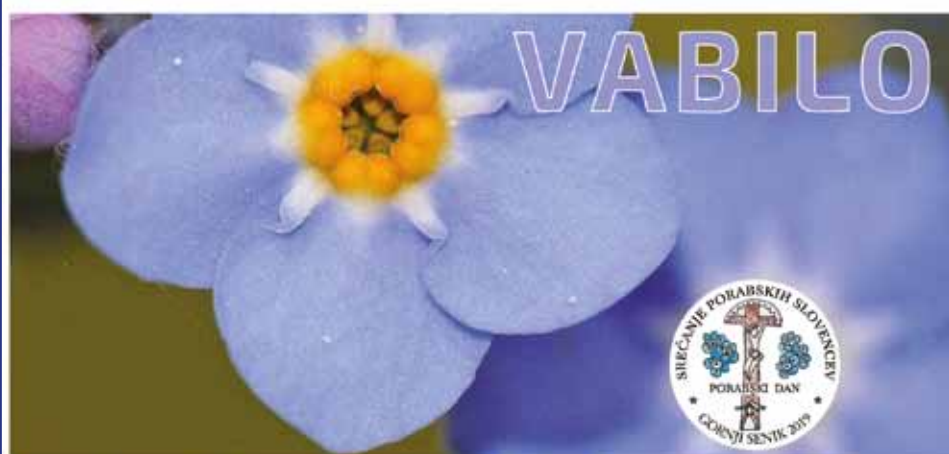
4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 11.45 Slastna kuhinja: Pečena jegulja, 12.15 Dobro jutro, 15.05 Ljubljansko jutro, benečanski večer, dokumentarni film, 16.00 Joker, kviz, 17.25 Cesarjev kuhar, japonska serija, 18.35 Rokomet - kvalifikacije za EP 2020 (M), Latvija : Slovenija, 20.20 Astor Piazzolla: tango nuevo, francoski glasbeni dokumentarni film, 21.15 Žrebanje Lota, 21.25 Moje mnenje, 22.25 Življenje brez mladosti: Pričevanje Staneta Kirna, dokumentarni film, 23.25 Videotrak, 23.55 Zabavni kanal

ČETRTEK, 13.06.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Jože Ciuha, slikar svojega časa, dokumentarni portret, 11.10 TV-izložba, 11.25 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 12.00 Ko s sten zablistijo stare podobe, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenci v Italiji, 15.05 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Motnje razpoloženja, 18.05 Žanov svet: Barve, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Voščene lutke Madame Tussaud, francoski igrano-dokumentarni film, 1.05 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.50 Napovedujemo

ČETRTEK, 13.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.10 Videotrak, 10.55 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 14.05 Tihotapci identitete, dokumentarni film, 15.15 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Severina, 16.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 17.55 Cesarjev kuhar, japonska serija, 18.50 Fircbologi, mozaična oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.05 Bollywood - največja filmska industrija na svetu, britanska dokumentarna oddaja, 21.05 Avtomobilnost, 21.40 Priletni parazit ali kdo je Marko Breclj?, dokumentarni film, 23.10 Slovenska jazz scena: 30. mednarodni festival Noči v Stari Ljubljani: Šukar, 0.25 Videotrak, 1.00 Zabavni kanal

Zveza Slovencev na Madžarskem vas vabi na
PORABSKI DAN,
 ki bo v soboto, 8. junija 2019,
 v parku ob cerkvi na Gornjem Seniku.

Program:

14.00 Kulturni program Porabskega dneva v šotoru,
 podelitev priznanja »Za Porabje«

Nastopili bodo:

- Mažoretna skupina RADEČE (Slovenija)
- FS ZSM Gornji Senik
- pevsko skupina Seniške sinice
- Julie & Urh (Slovenija)

15.30 Pogostitev za goste srečanja

do 24.00 Veselica s skupino METULJ

Dodatni programi:

- 16.30 POHOD**
do občestnega križa
a (Dravec) na Grbenšču
- LITANIJE** v sodelovanju
z MePZ ZSM August Pavel
Gornji Senik
- ogled Kúharjeve spominske hiše
- ogled filma z naslovom
Slovensko Porabje
v kulturnem domu
- napihljiva igrala za otroke
- v večernih urah opazovanje
zvezd s teleskopom

Vabimo vas, da se nam pridružite, in skupaj preživimo prijeten dan.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
 tisztelettel meghívja Önt

a RÁBA-MENTI SZLOVÉN NAPRA,
 melyre 2019. június 8-án (szombaton)

Felsőszölnökön a templom melletti parkban kerül sor.

Program:

14.00 A Rába-menti Nap kulturális programja a sátorban,
 „Rába-vidékért” díj átadása

Fellépők:

- RADEČE-i mazsorett csoport (Szlovénia)
- MSZSZ felsőszölnöki néptáncsoportja
- Szölnöki cinegék éneklőcsoport
- Julie & Urh (Szlovénia)

15.30 Vendéglátás a meghívott vendégek részére

24.00 óráig bál a METULJ zenekarral

Szabadon választható programok:

- 16.30 GYALOGTÚRA**
a kakasdombi (Drávecz)
útszéli kereszthez
- LITÁNIA** a MSZSZ
Pável Ágoston Vegyeskar
közreműködésével
- Kúhár Emlékház megtekintése
- A Szlovén Rába-vidék című
film megtekintése
a kulturális házban
- ugrálóvár gyerekeknek
- az esti órákban
csillagnézés teleszkóppal

Töltsünk el együtt egy kellemes délutánt!

Organizátor
Szervező

Pokrovitelji
Támogatók

REPUBLIKA SLOVENIJA
 URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Državno odlikovanje slovenski vzgojiteljici

Vzgojiteljica monoštrskega vrta, obenem namestnica ravnateljice Iluška Bartakovič, je prejšnji petek v Budimpešti prejela visoko državno odlikovanje, poimenovano po grofici Tereziji Brunszvik, ki je v 19. stoletju organizirala prvi otroški vrt na Madžarskem. Odlikovanje ji je na predlog slovenske zgovornice Erike Köleš Kiss podelilo Ministrstvo za človeške vire, predala sta ji ga državna sekretarja za šolstvo in javno vzgojo József Bódis in Zoltán Maruzsa. Svečanost ob dnevu pedagogov je potekala v stavbi Budai Vigadó.

F. Sütő

Združenje rezbarjev modelarjev lesa je pripravilo razstavo v Monoštru

Prejšnji petek popoldne se je v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informacijskem centru odprla razstava lesenih skulptur in slik, ki jo je pripravilo Združenje rezbarjev modelarjev lesa Slovenije s pomočjo občine Hoče-Slivnica. Kot je na otvoritvi povedal predsednik združenja Srečko Ornik, so si za sodelovanje prizadevali že lani, ko so obiskali Budimpešto in se tam srečali tudi z veleposlanikom R Slovenije Robertom Kokaljem. Z njegovo pomočjo so prišli do kontaktov v Porabju in se povezali z Zvezo Slovencev na Madžarskem. Predsednik Ornik je izpostavil, da sodelovanje načrtujejo dolgoročno, saj so se že dogovorili, da bo rezbarska kolonija naslednje leto v Porabju, letos avgusta pa se bodo srečali, da bi se dogovorili o skupni prijavi evropskega projekta.

MS

Porabje

TEDNIK
 SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
 Založnik:
 Zveza Slovencev na Madžarskem
 Za založnika:
 Jože Hirnók

Glavna in odgovorna urednica
 Marijana Sukič
 Naslov založnika in uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.;
 tel.: 94/380-767;
 e-mail: porabje@gmail.com
 ISSN 1218-7062

Tisk:
 TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
 Lendavska 1; 9000 Murska
 Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna
 slovenska samouprava, Urad
 predsednika vlade, oddelek za
 narodnosti, Zveza Slovencev na
 Madžarskem in Urad vlade RS za
 Slovence v zamejstvu in po svetu.
 Naročnina: za Madžarsko letno
 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.
 Za ostale države 52 EUR ali
 52 USD.
 Številka bančnega računa: HU75
 11747068 20019127 00000000.
 SWIFT koda: OTPVHUHB